

обов'язкові, періодичні, вільні, справедливі, альтернативні вибори, незалежність і безпристрасність комісій.

Ключові слова: аналіз, правове регулювання, принципи формування, виборчі органи управління.

Summary

Mamedov N. Analysis of some aspects of legal adjusting of principles of forming of organs of elective authorities. — Article.

Formations of elective authorities is based on such principles as obligatory, periodical, free, fair, elections, independence and impartiality of the selective commissions are alternative.

Keywords: analysis, legal adjusting, forming principles, organs of elective of management.

УДК 351.87:351.941

Ю. О. Гаврилюк

ДО ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ У СПРАВАХ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ АКТИВ І ДІЙ ВИЩОЇ РАДИ ЮСТИЦІЇ

Інститут забезпечення адміністративного позову характерний для всіх галузей процесуального права та виступає важливим гарантом захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин [1]. Забезпечення адміністративного позову — це вжиття адміністративним судом, у провадженні якого знаходиться справа, певних заходів щодо охорони прав та законних свобод позивача, для створення можливості реального виконання позитивного (для позивача) рішення суду. Підставами забезпечення адміністративного позову є: 1) наявність очевидної небезпеки заподіяння шкоди правам, свободам та інтересам позивача до ухвалення рішення в адміністративній справі; 2) наявність неможливості захисту прав, свобод та інтересів позивача без вжиття таких заходів; 3) необхідність докладання значних зусиль та витрат для відновлення прав, свобод та інтересів позивача у разі невжиття цих заходів; 4) очевидність ознак протиправності рішення, дії чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень [2].

Чинним процесуальним законодавством, а саме положенням ст. 117 Кодексу адміністративного судочинства України (далі — КАСУ) суду надано право за клопотанням позивача або з власної ініціативи постановити ухвалу про вжиття заходів забезпечення адміністративного позову у випадку, якщо існує очевидна небезпека заподіяння шкоди правам, свободам та інтересам позивача до ухвалення рішення в адміністративній справі, або захист цих прав, свобод та інтересів стане неможливим без вжиття таких заходів, або для їх відновлення необхідно буде докласти значних зусиль та витрат, а також якщо очевидними є ознаки протиправності рішення, дії чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень [3].

При розгляді адміністративної справи забезпечення позову передусім полягає в зупиненні на час здійснення адміністративного провадження дії правово-

го акта, що оскаржується. Проте, це не єдиний засіб забезпечення адміністративного позову. Адміністративний позов також може бути забезпечено заборною вчиняти певні дії.

Характеризуючи цей правовий інститут з компаративістських мотивів, необхідно окреслити позитивні його риси порівняно із інститутом забезпечення позову в цивільному процесуальному праві. Порівняно із цивільним процесом в адміністративному судочинстві, заходи щодо забезпечення позову можуть вживатися судом за власною ініціативою. А виходячи з принципу офіційності, який діє в адміністративному судочинстві, ініціювання забезпечення адміністративного позову може виходити від суду. Ця ознака істотно підсилює принцип «презумпції вини» суб'єкта владних повноважень, який лежить в основі адміністративного судочинства [1]. Проте, слід зазначити, що навіть з огляду на позитивність та необхідність таких положень у чинному законодавстві, право забезпечення позову шляхом зупинення актів державних органів та встановлення для них заборони вчиняти певні дії все ж передбачає певні обмеження.

Важливо акцентувати увагу на тому, що попередньою редакцією КАСУ було передбачено лише єдине обмеження щодо забезпечення позову — заборона забезпечення позову шляхом зупинення рішень Національного банку України щодо призначення та здійснення тимчасової адміністрації або ліквідації банку, заборони проводити певні дії тимчасовому адміністратору, ліквідатору банку або Національному банку України при здійсненні тимчасової адміністрації або ліквідації банку [3]. Проте з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» від 13 травня 2010 р. коло таких заборон щодо забезпечення позову було розширено. Така ситуація стала предметом численних дискусій серед правників та науковців сьогодення. Адже, зазначеним Законом було внесено зміни до ст. 117 КАСУ та встановлено певні обмеження щодо забезпечення позову при здійсненні провадження окремих категорій адміністративних справ. Зокрема, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» від 13 травня 2010 р. ч. 5 ст. 117 КАСУ було доповнено положеннями, відповідно до яких не допускається забезпечення позову шляхом зупинення актів Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції та встановлення для них заборони вчиняти певні дії. Справи щодо законності (крім конституційності) постанов Верховної Ради України, указів і розпоряджень Президента України, актів Вищої ради юстиції розглядаються відповідною палатою Вищого адміністративного суду України як суду першої інстанції [4].

Як зазначається у рішенні Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 р. № 15-рп/2004, у ч. 1 ст. 8 Конституції в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Верховенство права — це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути

проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо [5].

Також Конституційний Суд України у своєму рішенні від 30 січня 2003 р. № 3-рп/2003 відзначив, що правосуддя за своєю суттю визнається таким лише за умови, якщо воно відповідає вимогам справедливості і забезпечує ефективне поновлення в правах. Загальною декларацією прав людини 1948 р. передбачено, що кожна людина має право на ефективне поновлення в правах компетентними національними судами у випадках порушення її основних прав, наданих їй конституцією або законом (ст. 8). Право на ефективний засіб захисту закріплено також у Міжнародному пакті про громадянські та політичні права (ст. 2) і в Конвенції про захист прав людини та основних свобод [6].

У зв'язку з необхідністю здійснення справедливого правосуддя, яке в змозі забезпечити належний рівень захисту прав та свобод людини, виникає ряд обговорень та дискусій щодо доцільності та правомірності прийняття таких змін.

У своєму листі до Президента України Голова Верховного Суду України В. В. Онопенко звертає увагу на порушенні конституційних прав та свобод людини і громадянина у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» від 13 травня 2010 р. Зокрема, у зверненні зазначається, що прийняття таких змін не узгоджується з комплексним реформуванням судової системи. На думку В. В. Онопенка, юридично необґрунтованою є встановлена Законом заборона судам здійснювати забезпечення адміністративного позову у спорах, які стосуються оскарження актів, дій та бездіяльності Верховної Ради України, Президента України та Вищої ради юстиції шляхом зупинення актів та заборони вчиняти певні дії. Як зазначається у зверненні, встановлення заборони зупиняти акти та вчиняти певні дії вказаних вище органів державної влади за умови їх очевидної незаконності чи протиправності, завдання небезпеки правам, свободам чи інтересам особи позивача може унеможливити чи істотно ускладнити виконання рішення суду, постановленого в окремій справі, що фактично означатиме неможливість реалізації особами права на судовий захист, гарантованого ст. 55 Конституції України. Як зазначає Голова Верховного Суду України, відповідна позиція висловлена й у Рішенні Конституційного Суду України від 19 вересня 2009 р. № 26-рп/2009 [7].

У зв'язку з такою позицією суб'єкт права на конституційне подання — Верховний Суд України звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), положення п. 1 ч. 5 ст. 117 КАСУ, яким передбачено, що забезпечення позову шляхом зупинення актів Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції та встановлення для них заборони вчиняти певні дії не допускається.

Необхідність звернення до Конституційного Суду України автор клопотання обґрунтовує тим, що вказаним положенням КАСУ неправомірно розширено конституційні повноваження Вищої ради юстиції, а також обмежено консти-

туційне право осіб на судовий захист. На думку суб'єкта права на конституційне подання, оспорювані положення суперечать ч. 2, 3 ст. 22, ч. 1, 2 ст. 55 Конституції України. Друга колегія суддів Конституційного Суду України Ухвалою від 10 жовтня 2010 р. відкрила конституційне провадження у справі стосовно перевірки на відповідність Конституції України положення п. 1 ч. 5 ст. 117 КАСУ (щодо не допуску забезпечення позову шляхом зупинення актів Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції та встановлення для них заборони вчиняти певні дії) [8].

З огляду на спірність та неоднозначність положень ст. 117 КАСУ, вважаємо за необхідне провести комплексне дослідження проблемності питання забезпечення позову саме під час провадження справ щодо оскарження актів, дій та бездіяльності Вищої ради юстиції. Вирішуючи питання доцільності встановлення такої заборони забезпечення позову для цієї категорії справ, необхідно враховувати положення Конституції України, КАСУ, відповідні роз'яснення Пленуму Вищого адміністративного суду України, а також рішення Конституційного Суду України. При цьому слід проаналізувати, наскільки такі зміни переважають порівняно з попереднім досвідом, та враховувати позитивну перспективу реалізації таких нововведень у майбутньому. Адже протягом останніх років ученими-юристами та політиками широко обговорюється недосконалість цього інституту, випадки зловживання інститутом забезпечення позову та пошук шляхів удосконалення його правового регулювання.

Суб'єкт права на конституційне подання вважає, що положення п. 1 ч. 5 ст. 117 КАСУ не відповідає ч. 2, 3 ст. 22, ч. 1, 2 ст. 55 Конституції України в частині заборони звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при прийнятті нових законів або внесення змін до чинних законів, а також щодо порушення гарантії права на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [8].

На думку авторів конституційного подання, встановлення для суду заборони зупиняти дію актів та забороняти вчиняти певні дії вказаними вище органами державної влади за умови їх очевидної незаконності чи протиправності може призвести до неможливості забезпечення прав, свобод та законних інтересів позивача, істотно ускладнити виконання рішення суду, постановленого в окремій справі, що фактично означатиме неможливість реалізації фізичними та юридичними особами гарантованого ч. 1 та 2 ст. 55 Конституції України права на судовий захист їх конституційних прав та свобод. Відповідна позиція висловлена й у Рішенні Конституційного Суду України від 19 жовтня 2009 р. № 26-рп/2009 у справі про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо виборів Президента України. Можливість вжиття судом заходів забезпечення позову в адміністративній справі, у тому числі шляхом зупинення дії акта суб'єкта владних повноважень чи встановлення для нього заборони вчиняти певні дії, є додатковою гарантією реалізації права на судовий захист [9].

Також автори зауважують, що судова практика підтверджує: наявність у суду повноважень вживати заходів забезпечення позову шляхом зупинення

актив органів державної влади, зокрема Верховної Ради України, дозволяє гарантувати ефективний захист прав, свобод та законних інтересів громадян до постановлення рішення у справі. Унаслідок внесення Законом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» від 13 травня 2010 р. зазначених змін, фізичних та юридичних осіб позбавлено (у зв'язку з неможливістю забезпечення судом адміністративного позову шляхом зупинення дії акта суб'єкта владних повноважень чи встановлення для нього заборони вчиняти певні дії) ефективної та реальної гарантії поновити свої права, свободи чи законні інтереси в разі їх порушення вказаними вище органами державної влади, чим суттєво звужено та обмежено зміст та обсяг права громадян на судовий захист, гарантії його ефективності.

У конституційному поданні також є посилання на рішення Конституційного Суду України від 10 жовтня 2001 р. № 13-рп/2001, в якому зазначено, що реальність будь-якого суб'єктивного права полягає в його гарантованості [10]; зниження рівня гарантованості окремих конституційних прав та свобод людини і громадянина, звуження їх змісту та обсягу є їх обмеженням [11]. Отже, такі зміни до КАСУ не відповідають також ч. 2 та 3 ст. 22 Конституції України, відповідно до яких конституційні права та свободи гарантуються і не можуть бути скасовані; при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Виходячи із наведеного, слід дійти висновку, що п. 1 ч. 5 ст. 117 КАСУ (відповідно до змін, внесених підп. 4 п. 2 р. I Закону № 2181-VI), яким передбачено, що не допускається забезпечення позову шляхом зупинення актів Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради юстиції та встановлення для них заборони вчиняти певні дії, не відповідає ч. 2 та 3 ст. 22, ч. 1 та 2 ст. 55 Конституції України [12].

З огляду на зазначені вище твердження, для правильного та об'єктивного вирішення питання відповідності конституційності такого положення КАСУ, слід звернути увагу на характер та направленість актів Вищої ради юстиції, які можуть ставати предметом оскарження в судах. Адже положенням ст. 27 Закону України «Про Вищу раду юстиції» визначається перелік актів, які вправі приймати Вища рада юстиції. До таких актів, зокрема, відносяться: подання про призначення суддів; подання про звільнення суддів з посади; рішення про призначення суддів на посади голови суду, заступника голови суду; рішення про звільнення суддів з посад голови суду, заступника голови суду; рішення про порушення вимог щодо несумісності; рішення про дисциплінарну відповідальність; рішення по скарзі на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності; рішення про увільнення члена Вищої ради юстиції у випадках, передбачених у ст. 18 цього Закону; рішення у скарзі на результати кваліфікаційного іспиту кандидатів на посаду судді; рішення у скарзі на відмову в рекомендуванні для обрання кандидатом на посаду судді безстроково; інші акти в межах повноважень Вищої ради юстиції. Серед процедурних актів необхідно виділити наступні: ухвали про відкриття дисциплінарного про-

вадження; ухвали про відкриття провадження щодо вимог законодавства про несумісність; рішення про відмову в поданні про призначення; рішення про відвід (самовідвід) члена Вищої ради юстиції; інші процедурні акти, необхідні для здійснення функцій Вищої ради юстиції [13]. Вважаючи такі акти специфічними актами державного управління, можна говорити про одну з форм діяльності Вищої ради юстиції, а саме про правозастосовну форму діяльності Вищої ради юстиції, що опосередковується виданням ненормативних актів управління — індивідуальних актів застосування норм права [14].

Отже, коли йдеться про акти Вищої ради юстиції, мається на увазі оскарження правового акта індивідуальної дії, який стосується прав, інтересів і обов'язків конкретної особи (призначення на посаду, звільнення з посади, притягнення до дисциплінарної відповідальності тощо). Тим паче обов'язково необхідно звертати увагу на направленість актів саме Вищої ради юстиції. Адже, з огляду на повноваження Вищої ради юстиції, такі акти приймаються в межах покладених на неї повноважень та найчастіше носять рекомендаційний характер. А остаточне рішення приймається Верховною Радою України або ж Президентом країни.

Забезпечення адміністративного позову шляхом зупинення дії такого акта буде означати, що суд фактично без розгляду справи по суті, без дослідження доказів задовольнив позов, що не відповідає меті застосування правового інституту забезпечення позову.

Дану ситуацію можна розглянути на прикладі оскарження постанов Верховної Ради України до Вищого адміністративного суду України щодо звільнення суддів з посад. Як зазначається у Постанові Пленуму Вищого адміністративного суду України від 6 березня 2008 р. «Про практику застосування судами окремих положень Кодексу адміністративного судочинства України під час розгляду адміністративних справ», забезпечуючи такий позов шляхом зупинення дії правового акта індивідуальної дії про звільнення з посади, суд фактично продовжує службові відносини між позивачем та роботодавцем (суб'єктом владних повноважень) з відповідними наслідками — виконанням службових обов'язків, виплатою заробітної плати тощо. Таким чином, судом фактично ухвалюється рішення без розгляду справи по суті, що не відповідає меті застосування правового інституту забезпечення позову. Здійснюючи забезпечення адміністративного позову шляхом зупинення дії правового акту індивідуальної дії, суди виходять за межі підстав забезпечення позову, передбачених ч. 1 ст. 117 КАСУ, що є неприпустимим [15]. Відомо, що однією з важливих засад судочинства є співрозмірність забезпечення позову з позовними вимогами.

Також слід акцентувати увагу на тому, що Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» від 13 травня 2010 р. [4] поряд з внесеними змінами до ч. 5 ст. 117 КАСУ, одночасно передбачалось внесення змін до ч. 4 ст. 171-1 КАСУ, яка встановлює скорочені строки розгляду таких категорій справ. Дана норма передбачає розгляд адміністративної справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради

юстиції, а також рішень, дій чи бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, колегією суддів у складі не менше п'яти суддів протягом розумного строку, але не пізніше одного місяця після відкриття провадження у справі. І тільки у виняткових випадках з урахуванням особливостей розгляду справи суд ухвалою може продовжити строк розгляду справи, але не більш як на один місяць [3].

Аналізуючи правову природу актів Вищої ради юстиції та встановлені процесуальним законодавством скорочені строки розгляду таких справ, можемо дійти висновку, що зміст п. 1 ч. 5 ст. 117 КАСУ виключає можливість звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод громадян, передбачених ст. 55 Конституції України. Навпаки, такі зміни сприяють настанню позитивних наслідків.

Зміст таких положень сприяє зменшенню завантаженості суду. Адже на сьогодні, звертаючись до суду, позивач позбавлений корисливих мотивів у частині можливості забезпечення позову шляхом зупинення акта Вищої ради юстиції, Верховної Ради України та Президента України. До речі, найчастіше основною метою звернення до суду є саме забезпечення позову шляхом зупинення акта, або ж заборони вчиняти дії, аніж вирішення справи по суті.

Тому можемо дійти висновку, що встановлення зазначених обмежень спрямовано на запобігання порушенням нормальної життєдіяльності державних і громадських інститутів, в тому числі у загальнодержавному масштабі, і не передбачає реальної загрози правам і свободам людини і громадянина, на що особливо звертають увагу противники таких положень.

Література

1. Узагальнення судової практики щодо вжиття заходів забезпечення позову та забезпечення доказів в адміністративному судочинстві [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.khaas.gov.ua.
2. Пасенюк О. М. Адміністративне судочинство України : підручник / за заг. ред. О. М. Пасенюка. — К. : Юрінком Інтер, 2009. — 181 с.
3. Кодекс адміністративного судочинства України (із змін та доп.) // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 35, 36, 37. — Ст. 446.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження : Закон України від 13 трав. 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — № 26. — Ст. 272.
5. У справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) : рішення Конституційного Суду України від 2 листоп. 2004 р. // Офіційний вісник України. — 2004. — № 45. — Ст. 2975.
6. У справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини третьої статті 120, частини шостої статті 234, частини третьої статті 236 Кримінально-процесуального кодексу України (справа про розгляд судом окремих постанов слідчого і прокурора) : рішення Конституційного Суду України від 30 січ. 2003 р. // Офіційний вісник України. — 2003. — № 6. — Ст. 245.
7. Лист Голови Верховного Суду України В. Онопенка до Президента України В. Януковича від 13.05.2010 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.scourt.gov.ua.
8. У справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Кодексу адміністративного судочинства України, законів України «Про Вищу раду юстиції», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» : ухвала Кон-

- ституційного Суду України від 12 жовт. 2010 р. № 64-у/2010 // Вісник Конституційного Суду України. — 2010. — № 6. — Ст. 63.
9. У справі за конституційними поданнями Президента України та 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень законів України «Про вибори Президента України», «Про Державний реєстр виборців», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виборів Президента України» та Кодексу адміністративного судочинства України (справа про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виборів Президента України): рішення Конституційного Суду України // Офіційний вісник України. — 2009. — № 82. — Ст. 2793.
  10. У справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 7, 8 Закону України «Про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України», за конституційним зверненням Воробйова В. Ю., Лосева С. В. та інших громадян щодо офіційного тлумачення положень статей 22, 41, 64 Конституції України (справа про заощадження громадян): рішення Конституційного Суду України від 10 жовт. 2011 р. // Офіційний вісник України. — 2011. — № 42. — Ст. 1895.
  11. У справі за зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (статей 84, 85, 89, 92, 93, 94, 106, 147, 150, 151 та пункту 6 розділу XV Конституції України)» вимогам статей 157 і 158 Конституції України (справа про внесення змін до статей 84, 85 та інших Конституції України): висновок Конституційного Суду України від 14 берез. 2001 р. // Офіційний Вісник України. — 2001. — № 12. — Ст. 494.
  12. Зловживання правом на оскарження чи його обмеження? (Конституційне подання ВСУ щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень КАСУ, Закону України «Про Вищу раду юстиції», Закону України від 13 травня 2010 року № 2181-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : svetzakona.com.
  13. Про Вищу раду юстиції : Закон України від 15 січ. 1998 р. (із змін. і доп.) // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 25. — Ст. 126.
  14. Халюк С. О. Конституційно-правовий статус Вищої ради юстиції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / С. О. Халюк. — 2008.
  15. Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України № 2 від 06.03.2008 р. «Про практику застосування адміністративними судами окремих положень Кодексу адміністративного судочинства України під час розгляду адміністративних справ» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.

Анотація

Гаврилюк Ю. О. До проблеми заборони забезпечення позову у справах щодо оскарження актів і дій Вищої ради юстиції. — Стаття.

Стаття присвячена нещодавнім нововведенням у законодавстві, які були спричинені прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо недопущення зловживань правом на оскарження» від 13 травня 2010 року № 2181-VI. Акцентується увага на проблемі заборони забезпечення позову під час провадження окремих категорій справ.

Ключові слова: акти, дії, бездіяльність Вищої ради юстиції, оскарження, забезпечення позову.

Аннотация

Гаврилюк Ю. О. К проблеме запрета обеспечения иска в делах относительно обжалования актов и действий Высшего совета юстиции. — Статья.

Статья посвящена недавним нововведениям в законодательстве, которые были вызваны принятием Закона Украины «О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины относительно недопущения злоупотреблений правом на обжалование» от 13 мая 2010 года № 2181-VI. Акцентируется внимание на проблеме запрещения обеспечения иска во время производства отдельных категорий дел.

Ключевые слова: акты, действия, бездеятельность Высшего совета юстиции, обжалование, обеспечения иска.

Summary

Gavriluk Y. O. To the problem of the ban of ensure the claim in the cases concerning the appeal of the acts and actions of the High Council of Justice. — Article.

This article is devoted to innovations in the legislation, caused by the Law in force No 2181-VI amending certain Legislative Acts in relation to the Prevention of Abuse of the Right to Appeal, adopted by the Verkhovna Rada on 13 May 2010. The attention in the article is focused on the problem of prohibition the security for a claim during the production of separate categories of cases.

Keywords: the acts, actions, inactivity of the High Council of Justice, the appeal, the security for a claim.

УДК 342.565.2:342.33

В. А. Григор'єв

ПОЛІТИКО-ПРАВОВА ПРИРОДА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ В СИСТЕМІ ПОДІЛУ ВЛАДИ

Глобальний процес демократизації громадського життя не може не впливати на розвиток інституту конституційного контролю. Процес демократизації громадського життя торкнувся всіх країн, які переходять від авторитарних і тоталітарних режимів до демократії. Ця теза безпосередньо стосується як пост-соціалістичних держав, так і країн, які розвиваються. Однак досвід розвитку інституту конституційного контролю у світі досить різноманітний.

Конституційний Суд в Україні є вищим конституційним органом у державі. Він займає вище становище в механізмі конституційного контролю, не піднаглядний ніяким інстанціям, його рішення носять обов'язковий характер, у тому числі й для інших вищих органів влади. Він зв'язаний при здійсненні судочинства тільки Конституцією України як вершиною правової системи країни й Законом «Про Конституційний Суд України». Враховуючи такий особливий статус Конституційного Суду в системі органів державної влади, тільки його компетенція, поряд з компетенцією Верховної Ради, Президента, Кабінету Міністрів, визначена безпосередньо й досить розгорнуто в самій Конституції (розділи IV, V, VI Конституції України) [1].

Конституційний Суд є правовим інститутом, але він діє як у системі правових, так і в системі політичних відносин. Він ухвалює свої рішення на основі Конституції, що має політико-правовий зміст і значення, і тому виступає як політико-правовий інститут. Не враховувати політичної ролі конституційних судів і їх впливу, який вони оказують на політику, було б очевидно помилкою. Представники «політичної юриспруденції», одним із засновників якої є американський юрист Р. Паунд, вважають, що необхідно вивчати процес відправлення правосуддя в контексті більш широкого політичного процесу, юристам необхідно ухвалювати поточні проблеми державної політики, а не займатися чисто доктринальними диспуатами. У цьому зв'язку, на думку А. Р. Крусан, зростає потенціал конституційної юстиції, яка може не тільки